



SAFONAU'R GYMRAEG ADRODDIAD BLYNYDDOL 2021 - 22

CYNNWYS

GOFYNIAD AR GYFER YR ADRODDIAD BLYNYDDOL	tudalen 3
GWEITHREDU SAFONAU'R GYMRAEG	tudalen 3
SYLW AR GYNNYDD 2021-22	tudalen 3
STRATEGAETH PUM MLYNEDD A SIARAD CYMRAEG YN SIR BENFRO	tudalen 4
DARPARU GWASANAETHAU	tudalen 6
LLUNIO POLISI	tudalen 10
SAFONAU GWEITHREDOL	Tudalen 11

GOFYNIAD AM YR ADRODDIAD BLYNYDDOL

Paratowyd Safonau'r Gymraeg o dan Fesurau'r Gymraeg (Cymru) 2011 (1) a Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015, a ddaeth i rym ar 31 Mawrth 2015.

Mae'r rhestr lawn o'r safonau, y mae'n ofynnol i Gyngor Sir Penfro gydymffurfio â hwy, wedi'u cynnwys mewn Hysbysiad Cydymffurfio, sydd ar gael ar ein gwefan ar <https://www.sir-benfro.gov.uk/gwasanaethau-i-gwsmeriaid/paratowyd-safonau-r-gymraeg>

Mae Safonau 158, 164 a 170 yn ei gwneud yn ofynnol i ni gyhoeddi adroddiad blynyddol, sy'n nodi sut rydym wedi cydymffurfio â'r canlynol:-

- Safonau darparu gwasanaethau (1 i 87)
- Safonau llunio polisi (88 i 97)
- Safonau gweithredol (98 i 141)

Mae'r adroddiad hwn yn sôn am fesurau sydd wedi bod ar waith ers cyflwyno'r Safonau ond sy'n canolbwyntio'n bennaf ar weithgareddau a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod Ebrill 2021 – Mawrth 2022.

GWEITHREDU SAFONAU'R GYMRAEG

Yr uwch swyddog sy'n gyfrifol am weithredu Safonau'r Gymraeg o fewn Cyngor Sir Penfro yw Steven Richards-Downes, Cyfarwyddwr Addysg. Fe'i cefnogir yn y gwaith hwn gan Grŵp Cyflawni Strategaeth y Gymraeg, sy'n cynnwys swyddogion y mae eu cylchoedd gwaith yn ymwneud â chyflawni amcanion o fewn y strategaeth. Mae'r grŵp yn cyfarfod bob chwarter ac mae Steven Richards-Downes yn adrodd i uwch swyddogion eraill ac aelodau'r Cabinet, fel rhan o'i aelodaeth o'r Uwch Dîm Arwain.

SYLW AR GYNNYDD 2021-22

Rydym yn falch o allu adrodd bod **y galw am wasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg** wedi parhau i dyfu yn ystod 2021-22. Bu galw cynyddol am y gwasanaeth Cymraeg sydd ar gael drwy'r Ganolfan Gyswilt (cynnydd o 7% yn erbyn cynnydd o 1% ar gyfer y gwasanaeth Saesneg) a chynnydd sylweddol yn nifer y dilynwyr ar ein tudalen Facebook Cymraeg (cynnydd o 175% yn erbyn cynnydd o 18% ar y dudalen Saesneg).

Priodolwn y cynnydd ar Facebook, yn rhannol, i **gynnydd yn nifer yr ymgyrchoedd cyfryngau cymdeithasol i gefnogi digwyddiadau Cymraeg**, sydd wedi rhedeg ar ein tudalennau cyfryngau cymdeithasol corfforaethol drwy gydol y flwyddyn:

Achlysur	Nifer y postiodau	Cyfanswm Cyrhaeddiad	Cyfanswm Ymgysylltu
Dydd Shwmae / Shwmae Day 15 Hydref / 15 October 21	4	14,348	1,098
Diwrnod Hawliau'r Gymraeg / Welsh Language Rights Day 7 Rhagfyr / 7 December 21	2	11,475	930
Nadolig a'r Flwyddyn Newydd / Christmas and New Year 25 Rhagfyr 21 – 1 Ionawr 22 25 December – 1 January 22	5	18,100	637
Dydd Santes Dwynwen / St Dwynwen's Day 25 Ionawr 22 / 25 January 22	2	4,300	67
Dydd Dewi Sant / St David's Day 1 Mawrth / 1 March 22	2	36,568	2,880

Rydym wedi gwella nifer y cyflogeion sy'n cwblhau'r **Hunanasesiad o Anghenion Hyfforddiant Iaith Gymraeg**, sy'n cael ei gynnal ar ein system bersonél ar-lein (i-Trent). Bellach mae gennym gofnodion ar gyfer tua 300 o gyflogeion ychwanegol. Mae'r cofnodion ychwanegol wedi darparu cynnydd o tua 15% yn nifer y cyflogeion sy'n nodi galluoedd Cymraeg ar lefelau 1 neu uwch.

Rydym hefyd yn falch o allu cyhoeddi ein bod wedi ymrwymo i gytundeb blwyddyn Cymraeg Gwaith drwy'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol i ddarparu cymorth ar gyfer **Swyddog Datblygu'r Gymraeg yn y Gweithle**. Bydd y swyddog yn darparu cyfleoedd tiwtora Cymraeg dwys ar-lein ac wyneb yn wyneb i gyflogeion ac aelodau'r Cyngor. Yn ogystal â chynnig y cyfle i aelodau'r Cyngor, byddwn yn targedu cyflogeion yn ogystal â'r 79 sydd eisoes yn dysgu Cymraeg, drwy ymgrych recriwtio 'Get on the Bilingual Bus / Ewch ar y bws dwyieithog'.

STRATEGAETH PUM MLYNEDD

Mae'n ofynnol i'r Cyngor gyhoeddi strategaeth bum mlynedd, sy'n amlinellu sut rydym yn bwriadu hyrwyddo'r Gymraeg yn ehangach yn eich ardal chi a manylion nifer y siaradwyr Cymraeg yn ein hardal, ac oedran y siaradwyr hynny.

Cyhoeddwyd ein strategaeth newydd yn 2021, ac mae manylion ar gael ar ein gwefan yma:

<https://www.sir-benfro.gov.uk/gwasanaethau-i-gwsmeriaid/paratowyd-safonau-gymraeg>

Nifer y siaradwyr Cymraeg yn Sir Benfro 2016 – 2020

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddwyd data gennym ar nifer y siaradwyr Cymraeg yn Sir Benfro yn 2016 a data cymharol ar gyfer 2020. Paratowyd y data gan Gyngor Sir Penfro, gan ddefnyddio data o Arolygon Poblogaeth Blynyddol StatsCymru. O ganlyniad i Gyfrifiad 2021, bydd data ychwanegol ar gael yn ystod y strategaeth.

Mae data cyfredol yn dangos:

Y gallu i siarad Cymraeg

- Yn 2016, roedd nifer y bobl â'r gallu i siarad Cymraeg yn Sir Benfro (28.8%) ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (28.0%)
- Yn 2020, roedd nifer y bobl â'r gallu i siarad Cymraeg yn Sir Benfro (29.3%) hefyd ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (28.8%)
- Roedd lefel y twf yn nifer y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg yn Sir Benfro rhwng 2016 a 2020 (0.5%) ychydig y tu ôl i'r cyfartaledd cenedlaethol (0.8%)

Y gallu i ddarllen, ysgrifennu a deall Cymraeg llafar

- Yn 2016, roedd nifer y bobl â'r gallu i ddarllen Cymraeg yn Sir Benfro (25.6%) ychydig y tu ôl i'r cyfartaledd cenedlaethol (26.2%). Roedd hyn yn wir hefyd yn 2020, lle'r oedd y ddau rif wedi gostwng ychydig. Yn 2020, y nifer yn Sir Benfro oedd 24.5% a'r cyfartaledd cenedlaethol oedd 25.8%
- Mae nifer y bobl sydd â'r gallu i ysgrifennu Cymraeg yn Sir Benfro yn dal i fod ychydig yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Yn 2016, y cyfartaledd cenedlaethol oedd 23.5% ac yn Sir Benfro roedd yn 22.5%. Yn 2020, arhosodd y cyfartaledd cenedlaethol yn gyson ar 23.5%, gyda'r ffigur yn 22.3% ar gyfer Sir Benfro

- Mae nifer y bobl sydd â'r gallu i ddeall Cymraeg llafar yn dal i fod ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol yn Sir Benfro. Yn 2016, y cyfartaledd cenedlaethol oedd 32.8%, ac roedd ffigur Sir Benfro ychydig yn uwch ar 35.5%. Yn 2020, roedd y cyfartaledd cenedlaethol yn 33% ac roedd ffigur Sir Benfro ychydig yn uwch ar 36.0%

Amllder siarad Cymraeg

- Bu twf bach yn nifer y bobl yn Sir Benfro sy'n siarad Cymraeg yn llai aml na phob wythnos. Yn 2016, roedd y ffigur yn 6.9% ac yn 2020 roedd yn 8.4%. Roedd hyn ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol, sef 6.3% yn 2016 a 6.2% yn 2020
- Bu gostyngiad bychan yn nifer y bobl yn Sir Benfro sy'n siarad Cymraeg yn wythnosol. Yn 2016, roedd y ffigur yn 4.1% ac yn 2020 roedd yn 3.9%. Roedd hyn ychydig yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol, sef 4.6% yn 2016 a 4.8% yn 2020
- Bu gostyngiad ychydig yn fwy yn nifer y bobl yn Sir Benfro sy'n siarad Cymraeg bob dydd. Yn 2016, roedd y ffigur yn 16.3% ac yn 2020 roedd yn 15.7%. Yn 2016, roedd y ffigur ar gyfer nifer y bobl yn Sir Benfro sy'n siarad Cymraeg bob dydd ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (sef 15.9%) ond yn 2020 roedd ychydig yn is (gyda'r cyfartaledd cenedlaethol yn 16.2%)

Dadansoddiad yn ôl oedran

Cyfrifwyd dadansoddiad o allu Cymraeg yn ôl oedran, gan ddefnyddio data o Arolygon Poblogaeth Blynyddol StatsCymru. Gan fod nifer y bobl â galluoedd Cymraeg yn Sir Benfro yn adlewyrchu'r cyfartaleddau cenedlaethol yn agos iawn, gwnaethom gymhwyso canrannau cenedlaethol y rhai â galluoedd Cymraeg ym mhob grŵp oedran, i'r nifer hysbys o bobl ym mhob grŵp oedran yn Sir Benfro.

Gan fod y cyfrifiadau eu hunain yn seiliedig ar amcangyfrifon, dylid trin y data sy'n deillio o hynny'n ofalus. Fodd bynnag, mae'r data'n dangos, yn fras, fod y twf bach yn nifer y bobl â galluoedd Cymraeg yn Sir Benfro yn cael ei yrru gan y rhai mewn grwpiau oedran iau, tra bod y rhan fwyaf o fesurau'n dangos gostyngiad bach ymhlith y rhai 55 oed a throsodd.

DARPARU GWASANAETHAU

Darparu gwasanaethau – mae'r Cyngor yn gyfrifol am ddarparu'r ystod gyflawn o wasanaethau llywodraeth leol i drigolion, busnesau ac ymwelwyr.

Rydym yn darparu ystod eang o wasanaethau i'n cwsmeriaid, sy'n cynnwys ysgolion, gwasanaethau gwastraff ac ailgylchu, gofal cymdeithasol a thai, diogelu'r cyhoedd a chynnal a chadw ardaloedd ac ati.

Mae ein cyflogeion i gyd yn gweithio o fewn un o bum Cyfarwyddiaeth: Swyddfa'r Prif Weithredwr; Adnoddau; Gwasanaethau Cymunedol; Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai, ac Addysg.

Mae ein staff yn gweithredu o amrywiaeth eang o leoliadau gan gynnwys swyddfeydd, depos, llyfrgelloedd a chanolfannau hamdden, yn ogystal ag o'n pencadlys yn Neuadd y Sir yn Hwlfordd. Mae pandemig y Coronafeirws wedi gweld y rhan fwyaf o'n cyflogeion yn y swyddfa yn symud i weithio gartref, er bod cynlluniau ar y gweill i symud i weithio hybrid o ddiwedd yr haf hwn ymlaen (hybrid = cymysgedd o weithio mewn swyddfa a gweithio gartref).

Gyda staff yn gweithredu o gymaint o leoliadau gwahanol, gall sicrhau bod yr holl gyflogeion sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau yn ymwybodol o Safonau'r Gymraeg, a'u bod yn cydymffurfio â hwy, fod yn heriol.

Rydym wedi mynd i'r afael â hyn drwy sicrhau bod gofynion Safonau'r Gymraeg wedi'u hymgorffori yn ein dogfen ganllaw allweddol i gyflogeion cyfathrebu: *Safonau Cyfathrebu, Gwasanaethau ac Adnoddau – Canllawiau i Gyflogeion*. Mae'r ddogfen hon ar gael i gyflogeion drwy'r Fewnrwyd ac fel PDF y gellir ei lawrlwytho. Mae'r canllawiau a uwcholeuir yn rhan o ymsefydlu corfforaethol, ac fe'u hategir gan nifer o daflenni ffeithiau, sy'n cynnwys gwybodaeth 'gryno' am ofynion y Safonau.

Yn ogystal â'r gwasanaethau yr ydym yn eu darparu'n uniongyrchol ein hunain, rydym hefyd yn comisiynu amrywiaeth o nwyddau a gwasanaethau gan gcontractwyr allanol a darparwyr eraill.

Mae dogfen *Canllawiau Atodol i Reolwyr ac Uwch Swyddogion*, sy'n cynnwys canllawiau ar ddarparu cyrsiau addysg i'r cyhoedd, dyfarnu grantiau a chaffael nwyddau a gwasanaethau, yn eistedd ochr yn ochr â'r ddogfen *Safonau Cyfathrebu* ar y dudalen Gymraeg bwrrpasol ar ein Mewnrwyd, a gellir ei lawrlwytho hefyd fel PDF. Rydym hefyd wedi darparu hyfforddiant cyfnodol i reolwyr a swyddogion sy'n ymwneud â chomisiynu gwasanaethau trydydd parti, sydd wedi cynnwys canllawiau ar ofynion Safonau'r Gymraeg.

Er gwaethaf y mesurau hyn, amlygodd ein cyfarfod Sicrwydd Blynyddol gyda'n swyddfa gyswllt o Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg nifer o **feysydd o ddiffyg cydymffurfio** y dylid rhoi sylw iddynt. Roedd y rhain yn ymwneud â:

Gwefan – roedd nifer fach o dudalennau ar ein gwefan lle nad oedd darpariaeth Gymraeg gyfatebol a / neu mesurwyd nad oedd y Gymraeg wedi cael ei thrin yn llai ffafriol. Mae ein tîm Gwasanaethau Digidol bellach wedi mynd i'r afael â phob un o'r rhain.

Dogfennau – nid oedd dogfennau Saesneg cyhoeddedig yn cynnwys y llinell ofynnol ganlynol: *This item is also available in Welsh/ Mae'r eitem hon ar gael yn Gymraeg hefyd* Mae ein timau Gwasanaeth Digidol a Dylunio Graffeg wedi ymrwymo i atgyfnerthu'r angen am hyn wrth baratoi dogfennau i'w cyhoeddi.

Hysbysebu recriwtio – Mae gofyniad am *Applications may be submitted in Welsh and will not be treated less favourably than applications submitted in English / Ni fydd unrhyw geisiadau sy'n cael eu cyflwyno trwy gyfrwng y Gymraeg yn cael eu trin yn llai ffafriol na cheisiadau sy'n cael eu cyflwyno trwy gyfrwng y Saesneg to appear on job adverts.* Nodwyd bod rhan o'r testun Cymraeg ar goll. Mae AD wedi rhoi sicrwydd bod hyn wedi cael sylw.

Gweithdrefn a Pholisi Cwynion – Nodwyd nad oedd ein polisi cwynion yn ymdrin â'r gofyniad i fanylu 'sut y byddwch yn darparu hyfforddiant i'ch staff mewn perthynas â delio â'r cwynion hynny'. Mae Rheolwr y Gwasanaeth Archwilio, Risg a Gwybodaeth wedi nodi y bydd gweithdrefn, i gefnogi'r polisi cwynion, i fodloni'r gofyniad hwn, yn cael ei datblygu yn ystod 2022.

TABL 1: Darparu gwasanaethau

Beth rydyn ni'n ei fonitro?	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	Newid o ran %
01437 764551 Galwadau i brif rif y Cyngor. Nifer y galwadau yn Saesneg, nifer y galwadau yn Gymraeg	300,233 S 4,551 C	299,501 S 6,872 C	296,817 S 8,173 C	293,829 S 8,791 C	▼ 1% ▲ 7%
01437 764551 Amser ciwio cyfartalog ar brif rif y Cyngor. Amser ciwio ar gyfer galwadau yn Saesneg, amser ciwio ar gyfer galwadau yn Gymraeg	115 eiliad S 59 eiliad C	334 eiliad S 87 eiliad C	194 eiliad S 50 eiliad S	273 eiliad S 53 eiliad C	▲ 35% ▲ 6%
Gwefan www.pembrokeshire.gov.uk Nifer y golygiadau tudalen	604,258	577,431	Nifer y defnyddwyr 391,875	Nifer y defnyddwyr 446,304 Nifer y golygiadau tudalen 2,237,565	▲ 13% Amherthnasol
www.sir-benfro.gov.uk Nifer y golygiadau tudalen	1,821	6,223	Nifer y defnyddwyr 1,636	Nifer y defnyddwyr 1,670 Nifer y golygiadau tudalen 4,652	▲ 3% Amherthnasol
Fy Nghyfrif Fy Nghyfrif yn Saesneg Nifer y defnyddwyr Nifer y rhai sy'n dymuno derbyn cyfathrebu yn Saesneg	Ddim ar gael	44,117 Amherthnasol	51,443 25,450	Fy Nghyfrif Newydd (01/04/21 – 31/03/22)	Amherthnasol
Fy Nghyfrif yn Gymraeg Nifer y defnyddwyr Nifer y rhai sy'n dymuno derbyn cyfathrebu yn Gymraeg		164 Amherthnasol	196 95	26,292 26,292 197 197	Amherthnasol

Cyfryngau Cymdeithasol www.facebook.com/pembrokeshirecountycouncil Nifer yr hoffiadau www.facebook.com/cyngorsirpenfro Nifer yr hoffiadau www.twitter.com/pembrokeshire Nifer y dilynwyr www.twitter.com/cyngorsirpenfro Nifer y dilynwyr www.instagram.com/pembrokeshirecountycouncil Nifer y dilynwyr www.instagram.com/cyngorsirpenfro Nifer y dilynwyr	16,753 S	19,479 S	21,400 S	25,611 S	▲ 18%
	97 C	121 C	151 C	265 C	▲ 175%
	13,440 S	14,400 S	15,200 S	15,600 S	▲ 3%
	462 C	514 C	550 C	603 C	▲ 9%
	-	-	-	2,005 S	Amherthnasol
	-	-	-	193 C	Amherthnasol
Ceisiadau Cyfieithu Ysgrifenedig (Saesneg i'r Gymraeg a'r Gymraeg i'r Saesneg) Ceisiadau Prawffdarllen Categori A – dan 200 o eiriau Categori B – 200 – 1,999 o eiriau Categori C – 2000+ o eiriau Categori D – brys, cyflym Categori E – arbenigol, technegol (cyfreithiol) Categori F – arbenigol, technegol (adeiladu, cynllunio, peirianeg, amgylcheddol)	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol	Cyfanswm 28 1,666 1,599 340 1,445 14 5 <u>Cyfanswm 5,069</u>	Amherthnasol
Cyfarfodydd Nifer y ceisiadau i'r gwasanaeth cyfieithu corfforaethol ar gyfer cyfieithu ar y pryd	Amherthnasol	5	1/11/20 – 31/03/21 1	1	-
Tendrau Nifer y tendrau a gyflwynwyd yn Gymraeg	Amherthnasol	0	3	0	-
Cwynion (Safon 158) Nifer y cwynion yn ymwneud â safonau darparu gwasanaethau Cymraeg	3	2	0	0	-
Cwynion (Safon 164)	0	0	0	0	-

Nifer y cwynion sy'n ymwneud â safonau llunio polisiau iaith Gymraeg					
Cwynion (Safon 170) Nifer y cwynion yn ymwneud â safonau gweithredol y Gymraeg	0	0	0	0	-

LLUNIO POLISIÄU

Mae gan y Cyngor gyfrifoldeb, wrth lunio polisi newydd neu adolygu/diwygio polisi sy'n bodoli eisoes, i ystyried yr effaith y mae penderfyniad polisi yn ei chael ar y cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg.

Gwnaethom adolygu'r holl benderfyniadau ffurfiol a wnaed gan y Cyngor, y Cabinet ac aelodau cabinet annibynnol (ac yr oedd angen asesiad effaith integredig ar eu cyfer) mewn perthynas â Safonau'r Gymraeg ar ddatblygu polisi a wnaed rhwng 01/04/21 a 31/03/22.

O'r 98 o benderfyniadau a ystyriwyd gennym, roedd 49 yn ymwneud â llunio polisi newydd neu adolygu neu ddiwygio polisi sy'n bodoli eisoes (gan gynnwys newidiadau mewn trefniadau codi tâl a gorchmynion amrywio *car par*). Roedd y canlyniad fel a ganlyn:

Asesiad o'r effeithiau ar y Gymraeg pan benderfynwyd cymeradwyo polisi newydd a / neu ddiwygio un sy'n bodoli eisoes	Nifer	Canran
Tystiolaeth o'r asesiad llawn a ddarparwyd	24	49%
Tystiolaeth o asesiad rhannol a ddarparwyd	20	41%
Dim dystiolaeth o asesu	5	10%
Cyfanswm	49	100%

Mae Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol wedi codi achosion lle nad oes dystiolaeth wedi'i darparu.

Cyflwynwyd Canllawiau a Thempledi Asesu Effaith Integredig (IIA) newydd ym mis Medi 2021, a oedd yn rhoi mwy o bwyslais ar y gofynion fel rhan o Reoliadau Safonau'r Gymraeg. Ategwyd y cyflwyniad gan sesiynau cymorth grŵp ac unigol gyda swyddogion perthnasol. Y gobaith yw y bydd ansawdd yr asesiadau mewn perthynas â'r Gymraeg, a gofynion eraill, yn parhau i gynyddu.

SAFONAU GWEITHREDOL

Rydym wedi datblygu ystod eang o adnoddau ar gyfer cyflogeion a rheolwyr, i gefnogi'r gwaith o weithredu'r safonau gweithredol. Mae'r rhain yn cynnwys:

1). Tudalen benodol ar gyfer **Safonau'r Gymraeg ar ein Mewnrwyd**. Mae hon yn cynnwys:

- Safonau Cyfathrebu, Gwasanaethau ac Adnoddau – Canllawiau i Gyflogeion, a Thafleuni Ffeithiau cysylltiedig
- Hunanasesiad o Anghenion Hyfforddiant Iaith Gymraeg, a chanllawiau ar gyfer cwblhau
- Cyrsiau Cymraeg
- Arfarnu Perfformiad – canllawiau a gwaith papur
- Canllawiau Atodol i Reolwyr ac Uwch Swyddogion
- Defnydd Mewnol o Bolisi'r Gymraeg
- Polisi ar Ddyfarnu Grantiau a Ffurflen Gais

2). Mae'r adran **Adnoddau Dynol (AD) ar y Fewnrwyd** yn cynnwys yr adnoddau canlynol:

- Polisiau, Gweithdrefnau a Chanllawiau Mewnol (yn Gymraeg ac yn Saesneg fel y bo'n berthnasol)
- Canllawiau recriwtio, gan gynnwys Gofynion Safonau'r Gymraeg, ar gyfer AD Cynghorwyr a rheolwyr gwasanaeth

Rydym wedi gwella nifer y cyflogeion sy'n cwblhau'r **Hunanasesiad o Anghenion Hyfforddiant Iaith Gymraeg**, sy'n cael ei gynnal ar ein system bersonél ar-lein (i-Trent). Erbyn hyn, mae gennym gofnodion ar gyfer tua 300 o gyflogeion ychwanegol. Mae'r cofnodion ychwanegol wedi darparu cynnydd o tua 15% yn nifer y cyflogeion sy'n nodi galluoedd Cymraeg ar lefelau 1-5.

Rydym wedi gwella'r **ystod o gyrsiau hyfforddi rydym yn eu darparu i gyflogeion drwy gyfrwng y Gymraeg**, sydd wedi arwain at gynnydd yn y niferoedd sy'n cymryd rhan mewn hyfforddiant drwy'r iaith.

Yn ystod 2021-22, gwelsom ostyngiad bach o tua 7% yn nifer y cyflogeion sy'n manteisio ar y cyfle i ddysgu Cymraeg.

Fodd bynnag, rydym yn falch o allu cyhoeddi ein bod wedi ymrwymo i gytundeb blwyddyn Cymraeg Gwaith i ddarparu cefnogaeth ar gyfer **Swyddog Datblygu'r Gymraeg yn y Gweithle**. Bydd y swyddog yn darparu cyfleoedd tiwtora Cymraeg dwys ar-lein ac wyneb yn wyneb i gyflogeion ac aelodau'r Cyngor. Yn ogystal â chynnig y cyfle i aelodau'r Cyngor, byddwn yn targedu cyflogeion yn ogystal â'r 79 sydd eisoes yn ymwneud â dysgu Cymraeg, drwy ymgyrch recriwtio 'Get on the Bilingual Bus / Ewch ar y bus dwyieithog'. Gobeithiwn y bydd y penodiad hwn yn helpu i fynd i'r afael â'r gostyngiad yn nifer y dysgwyr Cymraeg.

Ar adeg drafftio'r adroddiad hwn, roedd data recriwtio a oedd yn nodi nifer y swyddi a hysbysebwyd yn ystod 2021-22 o dan bob un o'r dynodiadau a nodwyd yn dal Bu gostyngiad canrannol bach yn nifer y swyddi a ddynodwyd yn iaith Gymraeg hanfodol ac yn ddymunol yn y Gymraeg a chynnydd yn nifer y swyddi a ddynodwyd yn rhai Cymraeg nad oes eu hangen. i gael eu llunio.

TABL 2: Safonau Gweithredol

Beth rydyn ni'n ei fonitro?	2018 – 19	2019 - 20	2020 - 2021	2021-22	Newid o ran %
Dewis cyfathrebu â cyflogeion Nifer y cyflogeion sy'n dymuno derbyn gohebiaeth bapur sy'n ymwneud â'u cyflogaeth, ac sy'n cael eu cyfeirio atynt yn bersonol, yn Gymraeg	Ddim ar gael	13	24	33	▲ 27%
Sgiliau Iaith Gymraeg Cyflogeion Nifer y rhai sy'n gallu defnyddio'r Gymraeg ar Lefelau 1 – 5	Cwblhaodd 1,685 o gyflogeion yr hunanasesiad o anghenion hyfforddi. Nododd 870 sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 1 neu uwch. Ar 04/07/19, cofnodwyd bod 171 o gyflogeion yn gallu siarad Cymraeg ar Lefel 3 neu 4	Cwblhaodd 1,663 o gyflogeion hunanasesiad o anghenion hyfforddi. Nododd 781 sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 1 neu'n uwch. Ar 07/05/20 cofnodwyd bod 120 o gyflogeion yn gallu siarad Cymraeg ar Lefel 3 neu 4	Cwblhaodd 1,655 o gyflogeion hunanasesiad o anghenion hyfforddi. Nododd 793 sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 1 neu'n uwch. Ar 14/04/21, cofnodwyd bod 148 o gyflogeion yn gallu siarad Cymraeg ar Lefel 3 neu 4	Cwblhaodd 1,969 o gyflogeion hunanasesiad o anghenion hyfforddi. Nododd 919 sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 1 neu uwch. Ar 29/04/22, cofnodwyd bod 177 o gyflogeion yn gallu siarad Cymraeg ar Lefel 3 neu 4	▲ 15% (cyfartaledd ar draws pob lefel)
Hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg Recriwtio a Chyfweld Rheoli Perfformiad Cwynion a Disgyblu Ymsefydlu Delio â'r cyhoedd	Ymgwymerodd 26 o gyflogeion ag un o'r cyrsiau hyfforddi hyn drwy	0 Heb ei ddarparu 0 0 Heb ei ddarparu	0 Heb ei ddarparu 0 0 Heb ei ddarparu	0 3 Heb ei ddarparu 3 Heb ei ddarparu	Amrywiaeth ehangach o hyfforddiant os cânt eu cynnig a'u cynnal

Iechyd a Diogelwch	gyfrwng y Gymraeg	30	7	66 Yn ychwanegol: Diogelu plant, Pobl Ifanc, ac Oedolion – Haen 1 VAWDASV – 28 Diogelwch Tân – 11 Codi a Chario - 5	drwy gyfrwng y Gymraeg
Dysgu Cymraeg Mynediad 1 Mynediad 2 Mynediad 1 a 2 Sylfaen 1 Sylfaen 2 Canolradd 1 Canolradd 2 Uwch 1 Uwch 2 Uwch 3 Hyfrededd Cyfanswm	23 20 Amherthnasol 23 1 14 0 1 2 0 <u>5</u> 89	33 7 Amherthnasol 17 21 2 12 1 0 1 <u>3</u> 97	20 20 7 9 2 9 2 11 1 0 <u>2</u> 85	19 5 3 16 5 2 1 5 2 0 1 <u>0</u> <u>61 +</u> Say Something in Welsh - 2 Cymraeg Gwaith - 16	▼ 7%
Nifer y swyddi a ddynodwyd fel: Y Gymraeg yn hanfodol Y Gymraeg yn ddymunol Cymraeg i'w dysgu Cymraeg ddim yn ofynnol Cyfanswm	51 (10%) 311 (62%) 23 (5%) <u>117 (23%)</u> 502	80 (13%) 398 (64%) 32 (5%) <u>113 (18%)</u> 623	51 (12%) 299 (68%) 4 (1%) <u>84 (19%)</u> 438	70 (11%) 439 (66%) 9 (1%) <u>143 (27%)</u> <u>660</u> Ynghyd ag un hysbyseb ar gyfer dwy swydd (un swydd yn hanfodol, un yn	▼ 1% ▼ 2% - ▲ 8%

				ddymunol) ac un hysbyseb ar gyfer swydd a oedd yn ddymunol / i'w dysgu (yn amodol ar angen adrannol)	
--	--	--	--	--	--